

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.II.1.107/2024/8.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke
Dr. Demeter Zsuzsanna, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Dr. Nagy Antal, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2025. május 8.
Az ügy tárgya: testi sértés büntette és más bűncselekmény
Terhelt: ...
Első fok: Ceglédi Járásbíróság, 25.B.268/2020/64., ítélet, tárgyalás, 2023. február 15.
Másodfok: Budapest Környéki Törvényszék, 7.Bf.332/2023/21., végzés, nyilvános ülés, 2024. január 29.
Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a testi sértés büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Ceglédi Járásbíróság 25.B.268/2020/64. számú ítéletét és a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 7.Bf.332/2023/21. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

[1] I. A Ceglédi Járásbíróság a 2023. február 15-én kihirdetett 25.B.268/2020/64. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki testi sértés büntetésében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés és (6) bekezdés c) pont], és testi sértés vétségében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (2) bekezdés]. Ezért öt halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a felételes szabadság legkorábbi időpontját a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő napban határozta meg, továbbá elrendelte a Ceglédi Járásbíróság 8.B.320/2018/3. számú ítéletével kiszabott – végrehajtásában 5 évi próbaidőre felfüggesztett – 2 év börtönbüntetés végrehajtását.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések folytán másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2024. január 29-én meghozott 7.Bf.332/2023/21. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] 2. A jogerős ítélet tényállásának lényege a következő:

- a terhelt és a (jelenlegi nevén: ...) sértett 1 2017. évtől kezdődően 2019. július 3. napjáig kiskorú gyermekükkel együtt élettársi kapcsolatban éltek a cím 1 szám alatti házban, az ingatlanban külön lakrészben lakott a sértett 1 édesanyja, az 1944-ben született sértett 2 is.

- A terhelt 2019. július 5. napján 16 óra körüli időben szüleivel és tanú 1-gyel, egy ismerőssel együtt megjelent a cím 1 számú ingatlanban azért, hogy az ingatlan használatát és sértett 1-gyel kapcsolatosan felmerült konfliktust rendezzék, valamint a terhelt látni szeretne volna sértett 1-gyel közös ... utónevű, 2017-ben született gyermekét.

- Amikor a terhelt és a szülei, idősebb tanú 2 és tanú 3 beléptek a sértett 1 és a gyermeke által lakott lakrészbe, idősebb tanú 2 beszélni szeretett volna sértett 1-gyel, mikor a lakrészben tanú 4 megjelent fegyverrel a lépcsőfeljárónál, majd azt kezében tartva lement a lépcsőn és azt idősebb tanú 2-re szegezte. Ekkor a terhelt a szintén a szobában tartózkodó gyermekét fölkapta és sietve kiindult vele a házból, melynek során utána ment a terhelt édesanyja tanú 3 és sértett 1 is.

- sértett 1 kezébe vette a telefonját, melyet a terhelt kivett a kezéből, majd az udvaron legalább egy alkalommal kis erővel ököllel az arcán megütötte sértett 1-et, aki közben ki akarta venni a gyermeket a terhelt kezéből. Ezt követően a terhelt, már ismét a gyermekkel a kezében kiért a kapun keresztül az utcára, ahova követte sértett 1 is, ahol az ott parkoló gépjárműbe akarta a gyermeket beletenni. Ekkor már odaért a terhelt édesanyja, tanú 3 és sértett 2 is, aki hátulról megfogta tanú 3 ruházatát és megpróbálta megakadályozni, hogy a terhelt és az édesanyja a gyermeket betegyék az autóba. Ekkor tanú 3 és sértett 2 között kisebb dulakodás alakult ki, melynek során a terhelt az általa is tudottan 75 éves sértett 2-hez lépett, őt kis erővel egy alkalommal arcon ütötte ököllel, melynek során a sértett elesett és a földre érkezés során a bal kezét megütötte.

- Ezt követően a terhelt az édesanyja kísértében gépkocsival elhagyták a helyszínt, a gépjárműben benne ült a terhelt gyermeke is, majd egyenesen a rendőrkapitányságra hajtottak, ahol tanú 4 magatartása miatt, melyet veszélyesnek ítélték, rendőri segítséget, intézkedést kértek.

- Az ütés eredményeképpen sértett 1 a felső ajak jobb oldalának borsónyi hámphorzosolós jellegű sérülését és az alsó ajak jobb oldalának 2 darab, egyenként fél centiméteres felületű zúzott sebt szenvedte el, ezen sérülések mind külön-külön, mind pedig együttesen értékelve egyaránt 8 napon belüliek, tényleges gyógytartam legfeljebb néhány nap. Sértett 2 a felső fogíny zúzott sebzését, a baloldali csuklótájék fedett lágyrész zúzódását, a baloldali csuklótájék tenyéri felszíne 5 centiméteres hámfosztását és a baloldali orsócsont fejecskének érdemi elmozdulással nem járó törését szenvedte el. Az orsócsont törésével járó sérülés büntető jogi értelemben vett gyógytartama 8 napon túli, várható tényleges gyógytartam 5-6

hétben adható meg. A további kis kiterjedésű felületes lágyrész sérülések 8 napon belül gyógyulóak.

- Idősebb tanú 2 a házban történt fegyveres atrocitás miatt feljelentéssel élt tanú 4-gyel szemben.

[4] II. 1. A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a felülvizsgálat jogszabályi alapját a Be. 648. § a) és b) pontjában, továbbá a Be. 649. § (1) bekezdés aa) alpontjában és b) pontjában jelölte meg.

[5] Indokolása szerint az alapügyben eljáró bíróságok nem alkalmazták teljes körűen a „Be. 7. § (4) bekezdését és annak 23. §-át”, ezáltal a bűncselekmény törvénysértő minősítése és a büntetőjog más, anyagi- és eljárásjogi szabályainak megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, „holott jóval enyhébb büntetés kiszabására lett volna törvényi lehetőség, vagy akár a terhelt felmentésére is sor kerülhetett volna”.

[6] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem adta teljeskörű indokát annak, hogy az egyes tanúk vallomásából mely részeket és miért fogadott el, és csak részben adta indokát, hogy a tényállás egyes részei mely tanúk vallomásán és az azt alátámasztó mely bizonyítékokon alapultak.

[7] Álláspontja szerint a bíróság a mentő vallomásokat nem vette igazán figyelembe, csakis a terhelt, a sértettek vallomásai a nyomozás során és a tárgyaláson jelentősen eltértek, azonban ezek okai részletezése is elmaradt. Sértett 2 és tanú 3 vallomásainak idézésével arra kívánt rámutatni, hogy az ellentmondás olyan mértékű, amely a teljes tanúvallomás kirekesztését is indokoltá tenné. Hangsúlyozta, hogy miután a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság hiányosságait nem javította ki, a megalapozatlansági ok nem szűnt meg.

[8] Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság is arra mutatott rá, mely szerint a terhelt reakciója a sértetti közrehatás eredménye, egy arra adott túlhevült reakció volt, mely álláspontja szerint jelentheti a bíróság részéről annak megállapítását, hogy a terhelt részéről jogos reakció, vagy legalábbis büntethetőséget kizáró okként értelmezhető lépés történt.

[9] Álláspontja szerint az alapügyben eljáró bíróságok által értékelt büntetéskiszabási körülmények alapján különös tekintettel az enyhítő körülmények – így a három kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodás, a terheltnek fel nem róható, a bűncselekmény elkövetése óta eltelt hosszabb idő, a cselekmény méltányolható indoka, a sértetti közrehatás, a terhelt családtagjai sérelmére elkövetett fegyveres cselekmény okozta túlhevített szituáció – súlyára, a cselekmény az általános, továbbá az egyéni prevenciót is figyelembe véve szabadságelvonással járó büntetés kiszabását nem, legfeljebb pénzbüntetés kiszabását teszi indokoltá.

[10] Mindezek alapján elsődlegesen a megtámadott határozat megváltoztatását és annak megállapítását indítványozta, hogy a terhelt végszükséghelyzetben követte el a cselekményét, amely kapcsán felmentésnek lett volna helye, vagy pénzbüntetés kiszabásának, míg másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az alapügyben eljáró bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

[11] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1109/2024/2. számú átiratában a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt részben kizártnak, részben alaptalannal tartotta, ezért a jogerős határozatok hatályában fenntartását indítványozta.

[12] Utalt rá, hogy az indítvány a felülvizsgálat Be. 649. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott oka tekintetében jogi okfejtést nem tartalmaz, ekként az érdemi felülvizsgálatot nem alapoz meg, mint ahogy a bizonyítatlanság vagy az indokolási kötelezettség megsértése, mint eljárási szabálysértésre való hivatkozás.

[13] A végszükségre vonatkozó érvelést alaptalannak találta azzal, hogy az irányadó tényállás e büntethetőségi akadályt megalapozó körülményt sem tartalmaz. Kifejtette, hogy az indítványban megjelölt fegyverrel történő fenyegetés a jogos védelem keretei között vizsgálható, azonban a terhelt magatartása teljesen független volt a fegyver használatától, mikor is a házat a gyermekkel elhagyta, majd az ezért az őt követő sértettekkel szemben alkalmazott erőszakot. Erre tekintettel a jogos védelmi helyzet feltételei sem állapíthatók meg.

[14] **III.** A terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány alaptalan.

[15] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra – és nem ténybeli hibákra – hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[16] A Be. 659. § (5) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető okok kivételével – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében, és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

[17] 2.1. A felülvizsgálati indítvány kapcsán, miután a védő a felülvizsgálat törvényi okát érintően jogszabályi hivatkozásokat is megjelölt, a Kúria rámutat, hogy a Be. 648. §-a nem meghatározza, hanem csupán rendszerezi a – egyébként a Be. 649. §-ában taxatív felsorolt – felülvizsgálati okokat. Következésképp a Be. 648. § a) és b) pontja sem jelenti azt, hogy felülvizsgálatnak önmagában (bármilyen) anyagi vagy eljárási szabálysértés miatt helye lenne.

[18] A felülvizsgálati indítványban jogszabályi hivatkozásként a Be. 649. § (1) bekezdés aa) alpontja, továbbá a Be. 649. § (1) bekezdés b) pontja került megjelölésre, míg szövegesen a védő anyagi jogszabálysértés okán a bűnfelelősség megállapításának vitatásán túl, a kiszabott büntetést is sérelmezte és bár konkretizált eljárási szabálysértést nem nevezett meg, indítványából kiolvashatóan a bíróság bizonyítással kapcsolatos eljárását sérelmezte és az ezzel összefüggő indokolást kérte számon.

[19] 2.2. Az eljárásjogi törvény anyagi jogszabálysértésre hivatkozással a felülvizsgálatra vezető okokat differenciáltan szabályozza a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában és a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában. Az elhatárolás alapja pedig a bűnfelelősség terjedelme, ez az, ami a két felülvizsgálati ok tartalmában relevánsan eltérő.

[20] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a terhelt büntetőjogi felelősségét a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével állapította meg. E felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem meríti ki (semmilyen) bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, avagy – ugyancsak az irányadó tényállásból kitűnően – büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok ellenében került sor a terhelt elítélésére. Ilyen esetben az indítvány célja a terhelt felmentése vagy vele szemben az eljárás megszüntetése.

[21] Eltérően az előbbi októl a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján abban az esetben van helye felülvizsgálatnak, ha a bíróság a jogerős ítéletében a cselekmény téves minősítése, vagy a Btk. más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabott ki. Az említett felülvizsgálati okon alapuló indítvány tehát nem kifogásolja a bűnösség megállapítását, hanem csupán a cselekmény téves minősítését és a büntetés nemének és/vagy mértékének arra visszavezethetően, illetve önmagában, a Btk. nem a bíró mérlegelésére bízott szabályának megsértése miatt törvénysértő voltát állítja. Célja pedig a

helyes minősítés mellett, vagy a kötelező büntetéskiszabási szabály sérelmének orvosolásával a büntetés – terhelt javára előterjesztett indítvány esetén – enyhítése.

[22] Következik ebből, hogy e két felülvizsgálati ok ugyanazon határozat tekintetében egyszerre, ugyanazon érvek alapján fogalmilag nem valósulhat meg; sorrendbe állítva azonban nincs akadálya a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában írt ok mellett – annak alaptalansága esetére, másodlagosan – a b) pont ba) alpontjára való hivatkozásnak sem. Az indítvány azonban – tartalma alapján – mégsem ezt célozta, hiszen az „akár a terhelt felmentésére” fordulattal a bűnösség alóli teljes mentesítés, a pénzbüntetés kiszabásának indítványozásával enyhébb szankcionálás iránti igényét fogalmazta meg, az ezekre vezető érvelés alapját ugyanakkor túlnyomórészt a végszükségre hivatkozásban jelölte meg.

[23] A végszükség azonban olyan büntethetőségi akadály, amely fennállása esetén a Be. 566. § (1) bekezdés d) pontja alapján felmentő ítélet meghozatalának van helye, ekként az semmiféle büntetés – így az indítványban megfogalmazott pénzbüntetés – kiszabásával össze nem egyeztethető. Mindezek alapján a végszükségre hivatkozás kizárólag a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában meghatározott felülvizsgálati ok keretében való vizsgálat tárgya lehet.

[24] 2.3. A felülvizsgálati eljárásban ugyanakkor megkerülhetetlen szabály a tényálláshoz kötöttség és a tényállástámadás tilalma a Be. 650. § (2) bekezdése alapján, amely úgy rendelkezik, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[25] A felülvizsgálat tényálláshoz kötöttségének követelménye folytán, a felülvizsgálat keretében valamely büntethetőséget kizáró ok hiányára vont következtetés helyessége is kizárólag az irányadó tények alapulvételével vizsgálható [Kúria Bfv.I.884/2017 (BH 2017.323.II.), EBH 2011.2395.], így a végszükség kérdésében is csak az irányadó tények alapján lehet dönteni.

[26] 2.4. A Btk. 15. § f) pontja szerint az elkövető büntethetőségét, illetve a cselekmény büntetendőségét kizárja vagy korlátozza a végszükség.

[27] A Btk. 23. § (1) bekezdése szerint nem büntetendő annak a cselekménye, aki saját, illetve más személyét vagy javait közvetlen és másként el nem hárítható veszélyből menti, vagy a közérdek védelme érdekében így jár el, feltéve, hogy a cselekmény nem okoz nagyobb sérelmet, mint amelynek elhárítására törekedett.

[28] A Btk. 23. § (2) bekezdése szerint nem büntethető, aki azért okoz nagyobb sérelmet, mint amelynek elhárítására törekedett, mert ijedségből vagy menthető felindulásból nem ismeri fel a sérelem nagyságát.

[29] A végszükség esetében a szabályozás szintjén külön kerül meghatározásra a társadalomra veszélyességet, illetve a bűnösséget kizáró végszükség. Ha a veszélyt kisebb, enyhébb vagy azonos sérelem okozásával hárítják el, mint amivel az fenyegetett, a cselekmény nem veszélyes a társadalomra, míg, ha a megmentett és a feláldozott jogi tárgy vagy a sérelem nagyobb, mint a mentett érték, már csak a büntetendő cselekményt elkövető bűnösségének a kizárása lehetséges.

[30] A Btk. 23. § (1) bekezdése a társadalomra veszélyességet kizáró végszükséget szabályozza, amiből látható, hogy végszükségről csak valamilyen veszélyhelyzetben lehet szó.

[31] A Btk. 23. § (2) bekezdése a bűnösséget kizáró végszükségről rendelkezik, mely esetben a veszélyhelyzetben cselekvő személy büntethetőségét az ijedtség vagy menthető felindulás a beszámítási képességre gyakorolt tényleges hatásától függetlenül kizárja.

[32] A végszükség, jogi természetét tekintve a jogos védelemhez hasonlóan társadalomra veszélyességet kizáró ok. Azonban míg a jogos védelemnél jogtalanság áll szemben a joggal, végszükség esetén jog áll szemben joggal, vagyis itt nem egy jogtalan támadás teszi jogossá az elhárító tevékenységet, hanem egy olyan veszélyhelyzet kialakulása, mely nem róható a cselekvő terhére. Jogilag éppen azért menthető cselekmény ez, mert az emberi természettel megegyező eljárás, ha az ember a neki fel nem róható módon keletkező veszélyből magát vagy javait menteni próbálja, és nyilván erre tekintettel jogos az is, ha mások személye vagy javai, illetve a köz érdekében teszi mindezt.

[33] A végszükség tehát két jogilag védett érdeknek az összeütközése, ahol az egyiknek a védelme csak a másiknak a megsértésével lehetséges. A végszükségben cselekvő személy véletlenül keletkezett, vagy más személy által teremtett veszélyt hárít el. A veszély elhárításának joga mindenkit megillet szükséghelyzetben, valamint gondatlan bűncselekménnyel szemben [Kúria Bfv.III.341/2023/18.].

[34] A végszükséget nem jogtalan támadás, hanem meghatározott veszély alapozza meg; a végszükségi helyzet veszélyhelyzet. Veszélyhelyzetet idézhetnek elő például elemi erők (árvíz, tűzvész, földrengés), közlekedési vagy üzemi balesetek, állatok támadása, de a végszükséget keletkeztető veszély emberi magatartás eredményeként is előállhat, nevezetesen akkor, ha a veszélyt:

- jogtalan támadásként nem értékelhető emberi magatartás idézi elő,
- jogtalannak is tekinthető támadás idézte elő, de a támadó már nincs a helyszínen (például felgyújtotta a házat),
- olyan jogtalan mulasztás okozta, amely nem hoz létre jogos védelmet.

[35] A jogos védelem támadást feltételez, a támadás pedig kizárólag aktív emberi magatartás, olyan tevékenység, amely megvalósítja valamely bűncselekmény (szabálysértés) törvényi tényállásnak ismérveit. A támadás objektív ismérve annak jogtalansága, az elhárítás pedig válasz a támadásra, mely védekezés a támadás jogtalansága folytán jogos; a jogosan védekező a jogot védi a jogtalansággal szemben. A jogtalan támadás elhárításának kockázatát, következményeit a támadónak kell viselnie (4/2013. számú Büntető jogegységi határozat).

[36] A jogtalan támadást pedig nem csak a megtámadott, hanem bárki más is elháríthatja; következésképpen az aktív emberi magatartásban megnyilvánuló támadással szemben tanúsított emberi magatartást a jogos védelem körében kell megítélni. Összegezve mindez tehát azt jelenti, hogy veszélyhelyzet jogellenes vagy jogszerű emberi magatartás következtében is kialakulhat, a jogellenes magatartás azonban nem lehet megindított vagy közvetlenül fenyegető támadás, mert különben jogos védelmi helyzet jön létre. Erre figyelemmel a felülvizsgálati indítványban megjelölt fegyverrel történő fenyegetés a jogos védelem keretei között vizsgálható.

[37] Az irányadó tényállás szerint a fegyverrel kapcsolatos szituációhoz a terheltnek nem volt köze, hiszen a fegyvert nem rá fogták és a terhelt sem olyan személyt védelmezett, akire a fegyver irányult. A tényállás szerint ugyanis a terhelt sértett 1 és vele közös gyermeke által lakott lakrészbe bement, majd attól teljesen függetlenül, hogy másik két, az ügy sértettétől is eltérő személy viszonylatában egy fegyver is előkerült, a gyermeket magához véve, vele együtt a házat elhagyta. Ennek során a gyerek visszavétele érdekében csak a sértettek követték őt és a terhelt velük szemben alkalmazott erőszakot, amely tehát mind időben mind térben teljesen elkülönült a házban fegyvert használó személytől és a használat

helyétől. Mindezek alapján a jogos védelmi helyzet feltételei – a közvetlenül fenyegető jogtalan támadás, amellyel összefüggő értékelést az alapügyben eljáró bíróságok is elvégezték (elsőfokú ítélet 13. oldal utolsó bekezdés és 14. oldal első bekezdés, másodfokú ítélet [24] bekezdés – nem állapíthatók meg, ekként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában meghatározott felülvizsgálati okra hivatkozás alaptalan.

[38] 3. A felülvizsgálati indítványban megfogalmazott további sérelmek azonban felülvizsgálatban érdemben nem vizsgálhatóak.

[39] 3.1. A Kúria a felülvizsgálati indítványban felülvizsgálat okaként felhívott, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pontja kapcsán már utalt rá, hogy felülvizsgálatban a jogerős ítéletben kiszabott büntetés (alkalmazott intézkedés) önmagában nem, hanem csak feltételhez kötötten vizsgálható; az említett jogszabályi hivatkozás első fordulata alapján akkor, ha a szankció törvénysértő volta a cselekmény téves minősítésére, a második fordulata szerint pedig akkor, ha a büntető anyagi jog – minősítésen túli – más szabályának megsértésére vezethető vissza [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) és bb) alpont alpont].

[40] Arra nézve ugyanakkor a felülvizsgálati indítvány nem tartalmaz jogi okfejtést, hogy a terhelt cselekményének minősítését miért tartja törvénysértőnek, illetve miben áll az a büntető anyagi jogi szabálysértés, amivel összefüggésben törvénysértő büntetést szabtak ki. Bár a végszükség kétségtől elvonható anyagi jogi jogszabály, azonban az a bűncselekmény minősítésére nem hat ki, a büntetés kiszabásával pedig – és erre a Kúria már utalt – semmiféle összefüggésben nem hozható, a felülvizsgálati indítvány is nyilvánvalóan ezért maradt adós a jogi okfejtéssel.

[41] A Be. 652. § (1) bekezdése azonban meghatározza a felülvizsgálati indítvány azon alapvető tartalmi követelményeit, amelyek az elintézéshez nem mellőzhetők. Ennek megfelelően a felülvizsgálati indítványban az indítványozónak – legalább tartalmilag felismerhető módon – a felülvizsgálat okaként a Be. 649. §-a szerinti büntető anyagi vagy eljárásjogi szabálysértés mibenlétét, illetve azt az alkotmánybírósági vagy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv felülvizsgálatot megalapozó döntését kell megjelölnie, amely miatt álláspontja szerint felülvizsgálatnak van helye. Önmagában – azt alátámasztó adatok, tények, indokok hiányában –, pusztán a felülvizsgálat törvényi okára hivatkozással a felülvizsgálatnak nincs helye. Az indítvány ebben a körben tehát a törvényben kizárt.

[42] 3.2. Miután pedig a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján téves minősítés vagy más anyagi jogszabálysértés hiányában a kiszabott büntetés neme és mértéke felülvizsgálat tárgya nem lehet, így az indítvány olyan kifogása sem vizsgálható, amely arra vonatkozik, hogy a bíróságok a büntetéskiszabás során a büntetés célját (Btk. 79. §), a büntetéskiszabás elveit (Btk. 80. §), illetőleg a büntetéskiszabás során értékelhető (súlyosító, enyhítő) tényezőkről szóló 56. BK állásfoglalást miként veszik figyelembe [Kúria Bfv.I.1134/2018/21. (BH 2019.158.II.), Bfv.I.415/2016/7. (BH 2016.264.II.)].

[43] 3.3. A tényálláshoz kötöttség követelményéből fakadóan a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás irányadósága egyúttal azt is jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Nem vizsgálható az sem, hogy az eljáró bíróságok a bizonyítási eljárást kellő terjedelemben és alaposan folytatták-e le, a bizonyítási eljárás során megvalósítottak-e esetlegesen valamilyen hibát, továbbá az sem, hogy mely bizonyítékokat és milyen okból fogadtak el, illetve, hogy egyes bizonyítékokat helyénvalóan vetettek-e el.

[44] A Kúria arról sem foglalkozhat állással, hogy a tényállás megalapozott-e vagy sem, lévén, hogy azt nem is vizsgálhatja. A jogerős ítéleti tényállás megalapozatlanságát állító

érvek ezért a felülvizsgálatban minden esetben szükségtelenek, mert fogalmilag a felülbírálat körén kívül esnek.

[45] Rámutat a Kúria, hogy a felülvizsgálati indítványban az egyes bizonyítékok tartalmának (jelen esetben sértett 2 és tanú 3 vallomásának) idézése, elemzése, az azokra való hivatkozás mindig szükségtelen. Ha ugyanis az adott bizonyíték tartalma megegyezik a bíróság által megállapított tényállásban rögzített ténymegállapítással, úgy a tényállás közvetlenül hivatkozható; ha pedig nem egyezik meg, úgy az a tényállással szemben nem vehető figyelembe.

[46] A terhelt védője által előterjesztett indítványnak tehát az egyes bizonyítékok bizonyító erejével összefüggő érvelései és a bizonyítás hiányosságára tett állításai ténylegesen a bizonyításra tartozó, olyan kifogások, amelyek a fenti törvényi előírások folytán teljes egészében a felülvizsgálat körén kívül esnek, az ilyen indítvány tartalma a Be. 650. § (2) bekezdésébe ütközik, teljesítésére a felülvizsgálati eljárásban a Be. 659. § (1) bekezdése értelmében nem kerülhet sor.

[47] 4. A felülvizsgálati indítvány a támadott ítéletekre vezető eljárás kapcsán is vetett fel sérelmeket.

[48] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen eljárási szabálysértés miatt is helye van [Be. 648. § b) pont]. Eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány azonban kizárólag a Be. 649. § (2) bekezdésében felsorolt esetekben terjeszthető elő.

[49] A hatályos Be. alapján feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértést – egyben felülvizsgálati okot – az indokolás egyetlen hibája valósíthat meg, és pedig, ha az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes [Be. 608. § (1) bekezdés f) pont]. Ilyen ellentét fennállására az indítvány azonban még csak utalást sem tartalmaz, így értelemszerűen e hivatkozás alapján, eljárási szabálysértés okán a felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálása szóba sem kerülhet.

[50] A Be. 7. § (4) bekezdés, illetve a Be. 23. §-a alkalmazása kapcsán felvetett sérelem sem alapo meg felülvizsgálatot; az in dubio pro reo követelménye a felülvizsgálatban nem érvényesíthető bizonyítást támadja, illetve ténybeli hibára utal, azonban a felülvizsgálat – szemben a perújítással – nem a jogerős ügydöntő határozat ténybeli, hanem jogi hibáinak az orvoslására szolgál. A Be. 23. §-a pedig a hatáskör és illetékesség hivatalból való vizsgálatának kötelezettségét rója a bíróságra. Ezzel összefüggésben – amint arra Legfőbb Ügyészség is utalt – feltétlen hatályú, így felülvizsgálatra is okot adó eljárási szabálysértést az képez a Be. 608. § (1) bekezdés c) pontja alapján, ha a bíróság a hatáskörét túllépte, katonai büntetőeljárásra vagy más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bírált el. Ilyen körülményre azonban maga a felülvizsgálati indítvány sem hivatkozott, nyilvánvalóan az olyan elírás, amely valójában az indítvány lényegi elemét képező, a Btk. 23. §-ában szabályozott végszükségre kívánt utalni.

[51] Mindezeket követően a Kúria – miután olyan felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt – a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdés főszabálya szerinti tanácsülésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[52] *A döntés elvi tartalma*

A végszükséget jogtalan támadás nem, kizárólag meghatározott veszély alapozza meg. A végszükséget keletkeztető veszély emberi magatartás eredményeként akkor állhat elő, ha az aktív emberi magatartás vagy mulasztás jogtalan támadásként nem értékelhető, vagy ha a jogtalanak is tekinthető támadás idézte elő a veszélyt, de a támadó már nincs a helyszínen.

Az aktív emberi magatartásban megnyilvánuló támadással szemben tanúsított emberi magatartást a jogos védelem körében kell megítélni, a jogtalan támadást ugyanis nem csak a megtámadott, hanem bárki más is elháríthatja.

[53] **IV.** A Kúria végzése ellen a Be. 6. § (4) bekezdésére tekintettel nincs helye fellebbezésnek, felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[54] Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 652. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria – a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén – az ugyanazon jogosult által ismételten, illetve azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2025. május 8.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró, Dr. Nagy Antal s.k. bíró